

ČITATELJI! Prosim, pogledajte naš številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 246 — Štev. 246

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 21, 1943 — TOREK, 21. DECEMBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI.

RUSKA OFENZIVA JE V TEKU

Prva sovjetska baltičska armada, ki sestoji skoro iz samih Sibirčanov, je pobila 1800 Nemcev ter dospela v Privalni, 26 milj severno od velikega železniškega križišča Vitebska. — Ob istem času pa je berlinski radio oznanil, da se je nemška armada umaknila iz Kersona, velikega pristanišča ob dolinem Dnjepru.

Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da je rdeča armada osvobodila nad 70 obljubljenih krajev v svojem prodiranju južno od Nevela proti Vitebsku. Uničenih je bilo 86 nemških tankov v strahoviti bitki blizu Korostena in pri Kirovogradu v južni Ukrajini. Na obeh teh krajih so Rusi odbili vse močne nemške protinapade.

V svoji ofenzivi med Nevelom in Vitebskom ima general Ivan C. Bagramian okoli 250 tisoč vojakov, večinoma Sibircev, ki so se že odlikovali v bojih v Stalingradu, pred Moskvjo in ob Donu.

Moskva poroča, da je rdeča armada razbila silno močne utrdbe, ki so jih Nemci zgradili tekom poletja in Nemci so se morali naglo umakniti ter so pustili za seboj velike zaloge orožja in municije. Na nekem kraju so se skušali Nemci vstaviti ter se zopet polastiti izgubljenega ozemlja, toda Rusi so v ljutih bojih ubili 1500 Nemcev. Na nekem drugem kraju so Rusi odšli v močno nemško črto ter pobili 300 Nemcev, mnogo pa so jih tudi ujeli.

V svoji 50 milj dolgi ofenzivi med Vitebskom in Nevelom skušajo Rusi dospeti do železniškega križišča v Polotsku, 59 milj proti sverozapadu. Berlinski radio tudi neprestano omenja velike boje severno od Nevela v smeri proti baltičkim državam, toda Moskva teh bojev ne omenja.

Poročila s fronte naznanjajo, da je namen rdeče armade najprej preseči Vitebsk-Polotski železnico, nato pa pričeti še mnogo močnejšo ofenzivo v Beli Rusiji. Armada generala Konstantina K. Rokossovskaja

je pripravljena vdariti proti silno važnim nemškim oporiščem v Orši, Mogilevu in Zlobinu na 250 milj dolgi fronti.

Nemški komentator von Halensleben je naznanil, da je postal Kerson za Nemce brez pomena, ker je Dnjeper zamrznil in ker imajo Rusi priliko vdariti nemški armadi v bok. In dalje pravi komentator: "Blizu Kersona so nemške operacije slične onim pri Čerkasiju (ki so ga Rusi zavzeli 14. decembra). Počakati je treba, da vidimo, kaj namerava nemško vrhovno poveljstvo ukreniti glede izpraznjenja tega mesta, kar je bilo izvršeno, ne da bi bil sovražnik opazil."

Kerson ima 100.000 prebivalcev ter leži ob desnem bregu Dnjepra. Nemci so ga zavzeli 21. avgusta 1941. Edino močno utrjeno mesto ob dolinem Dnjepru, ki je še v nemških rokah, je Nikopol, severno od Kersona in kjer, kot poroča Berlin, Rusi silovito napadajo.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pravi, da so Nemci proti Kirovogradu poslali mnogo tankov in infanterije in so pričeli napadati, toda vsi njihovi napadi so bili odbiti. Ubilih je bilo 1200 Nemcev in 39 tankov razbitih.

V okolici Korostena je armada generala Vatutina odbila več silnih nemških napadov s tanki in infanterijo. Nemcem se je tudi posrečilo navzlic težkim izgubam zavzeti neko vas, toda Rusi so jih zopet pregnali in padlo je 600 Nemcev in razbitih je bilo 15 tankov. Proti večeru so Nemci pričeli zopet napadati in izgubili so zopet 12 tankov.

Fronta v Italiji

Peta armada generala Clarka nabija na vrata SAN VITTORE, nadaljno oviro na cesti v Cassino, kjer se bo vnela ena največjih bitk na italjaski fronti.

Do Cassina imajo Američanci še šest milj, ko so napredovali dve milj med San Pietro in San Vittore.

Na severnem koncu pote armade se Francozi silovito bore za nek gorski prelaz in so na nekaterih krajih napredovali dve milj. Nemci se srdito branijo in zavzeto ozemlje je bilo pokrito z mrtvimi Nemci, kar pomeni, da so se Nemci naglo umaknili, ko drugače sproti pokopljajo svoje mrtlice.

Nemci tudi silno udarjajo na angleško osmo armado. Na obeh straneh prihaja v boj vedno več tankov. Angleži so prodrali dalje čez Ortona-Orsaga cesto ter zavzeli Villa Consalve. V teh bojih so Nemci izgubili pet Mark IV tankov ter mnogo vojakov.

Mark IV so največji nemški tanki, ki jih Nemci uporabljajo na italijanski fronti. Tehta 22 ton in ima 75-mm top, toda ni tako velik kot so zavezniški Shermani. Odkar je osma armada prešla Sangro, je razbila 43 nemških tankov, med temi 30 Mark IV.

Amerika si mora zagotoviti letališča

Zastopniki zračnih črt, na čijih ramenih bo slonel zračni promet dežele, priporočajo, da Združene države že sedaj gledajo na to, da si pridobijo vojaška letališča, ki jih je Amerika zgradila za ogromne vsote po celem svetu.

Nekatera teh letališč so neobhodno potrebna za obrambo dežele, ostala pa za trgovski promet. Veljala so več sto milijonov dolarjev in nekatera se morejo primerjati z La Guardia Field v New Yorku. Pri vsem tem pa izgubi Amerika pravico do teh letališč šest mesecev po končani vojni.

Vlada bi se morala že sedaj pozajati za pravico do teh letališč, kajti vse države so sedaj najbolj odvisne od Združenih držav tako vojaško kot tudi v vseh drugih ozirih. Ako Amerika izgube ta letališča, jih nikdar ne bo več dobila. Tisto minuto, ko bo vojna končana, bodo narodi pozabili, kaj so doživi Ameriki.

Titova provizorična vlada zahteva priznanje

Kairo, 18. dec. — Maršal Tito (Josip Brož) vodja jugoslovanskih partizanov, je formalno predložil zahtevo zaveznikom, v kateri pravi, da naj zavezniški priznajo njegovo vlado, ki je bila pred kratkim sestavljena na terenu, kot edino pravo predstavništvo jugoslovanskih ljudstev, ter odrečejo priznanje ubežni vladi kralja Petra.

Ta nujna zahteva je bila podana po ljuslovanskem radiju danes in je posebno podčrtala potrebo, da se zamejni vladi in kralju Petru odreče nadaljno priznanje predstavništva jugoslovanskega ljudstva, katerega pravijo oni na terenu, da kraljeva vlada ne zastopa, ker ljudstvo hoče imeti demokracijo in svobodno vlado po tej vojni.

Izjava Tita tudi obljublja, da bo po vojni vzpostavljena federalna država Jugoslavija, toda nova provizorična vlada pa obenem stavi pogoje in zahteve, da ima pravico pregledati vse pogoje in obveznosti, ki jih je dozdaj podpisal kralj Peter ozir. njegov kabinet v izgnanstvu. K temu pridodaja, da ne bo nova vlada Jugoslavije priznala nobenih nadaljnjih dogovorov in obveznosti, ki bi jih znal še podpisati kralj ali pa njegova vlada.

Ta dramatična in za zavezniške izredno sitna in zapletena zahteva, je bila sestavljena na istem kongresu, ki je naznanil osnove začasne vlade Jugoslavije na terenu.

Izjava je datirana 29. novembra ter je podpisana po predsedniku nove vlade, Ivanu Ribarju.

Tega je bilo sicer pričakovati, toda gotovo pa je, da to za zavezniške predstavlja dokaj znan problem in radi tega prevladuje med mnogimi, ki so Titu in njegovi borbi naklonjeni, mnenje, da se je s svojo najnovejšo zahtevo nekoliko prenačljivi. Angleško - ameriška diplomacija si je veliko prizadevala, da na kak način omili spor med nasprotujočimi se elementi Jugoslavije ter s tem ohrani kralju Petru prestol v Jugoslaviji, ki bo vzpostavljena po vojni.

Poročevalec Sulzberger, ki piše o tem, je mnenja, da je Titovo gibanje bilo včasih preveč kritično napram mlademu kralju, ki menda v resnici ni bil toliko odgovoren za vse, kar se je pod njegovim režimom v tujini dogajalo, kot bi se zdelo na prvi pogled.

Da nemara tudi Rusija s svojo diplomacijo sledi ameriško-angleškemu zgledu v tem oziru, je razvidno iz dejstva, da je bil pred nekaj tedni poslan k vladni kralja Petra sovjetski poslanik, ki je izročil svoje poverljive listine kralju Petru.

Ko je maršal Tito brzojavno apeliral za priznanje njegove vlade pri premierju Stalinu, ter Churchillu in predsedniku Rooseveltu, je bil očividno odgovor Moskve na to sklop, po katerem je Sovjetska vlada poslala v osvobodjene predele Jugoslavije svoje vojaške zastopnike, ki naj bi pri Titu zastopali Rusijo na isti način, kot predstavljajo angleški in ameriški častniki Ameriko in

Poljsko-ruske razmere

London, 15. dec. (ONA). — Zavezniški krogi proučujejo možnost, da bi se ustanovila komisija strokovnjakov, ki bi pomagala razrešiti rusko-poljski spor. Londonski Times prinaša uvodnik, v katerem naglašata list, da so nepristranski strokovnjaki na razpolago, in da bi moral podpis rusko-čehoslovaške pogodbe Poljake spomniti na to, da je zdaj prišel pravi trenutek za to.

Informacij glede vprašanja, dali so bili primerni strokovnjaki ponujeni Rusom in Poljakom ni znano, toda edini strokovnjaki, o katerih vemo, da se nahajajo v Angliji, so oni, ki so pomagali začrtati znano linijo Curzona po prvi svetovni vojni.

Lord Curzon, angleški zunanji minister, je potegnil črto, ki se v splošnem krije s črto Molotov - Ribbentrop. Poljaki pa so demarkacijo odklonili, ter so napadli Ruse, ki so ravno takrat imeli polne roke s svojimi notranjimi zadevami in meščansko vojno.

AMER. AEROPLANI PRELETALI ALPE

Ameriški težki bombniki so preleteli Alpe ter so bombardirali Inomest in Augsburg in so uničili 37 nemških aeroplanov in mogoče še celo 59.

Poročilo iz Curiha v Švici naznanja, da sta bili v Inomestu porušeni dve železniški postaji ter da je bilo ubitih 1300 ljudi, ranjenih pa jih je bilo 1000. Z napada se ni vrnilo 11 velikih bombnikov.

Vseslovanski odbor v Londonu

London, 17. dec. (ONA). — V Londonu posluje zdaj vseslovanski odbor, v katerem pa Poljaki niso zastopani. Poljaki je bil sporočen poziv, da se pridružijo.

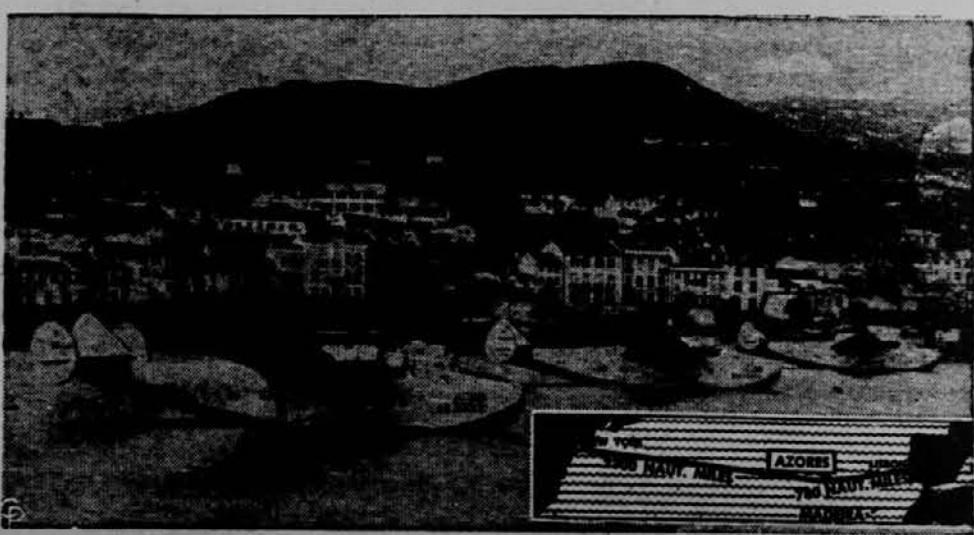
Novi odbor, katerega načelnik je Prokop Maxa, predsednik češkoslovaškega državnega sveta, je imel ta teden svojo prvo sejo, ter je poslal pozdrav vse-slovanskemu kongresu v Moskvi. Poslal je tudi poslanice predsedniku Benešu in zunanjemu ministru Molotovu, o priliki Sovjeti - čehoslovaške pogodbe, ter tudi čestitki Jugoslovan. Osvobodilni vojski.

V komiteju imajo svoje predstavnike naslednji narodi: Čehi, Ukrajinci, Hrvati, Srbi, Slovenci, Slovaki in Bolgari.

Influenca se širi med šolsko mladino

New York. — Influenca ali flu se je razpasla med šolarji po mestu New Yorku in okolici. Šolski svet je naznanil, da je tekom preteklega tedna manjkalo po šolah mnogo otrok pri rednem pouku. Posečanje razredov je padlo za 14% pod normalno dnevno posečanje šol.

VAŽNO PRISTANIŠČE ZA ZAVEZNIKE

Slika kaže Horto, važno pristanišče na Azorskih otokih, ki ga je Portugalska prepustila zaveznikom, da ga rabijo kot svoje pomorsko oporišče v boju proti podmornicam.

Razmere na Hrvaškem

Stockholm, 14. dec. (ONA). — Poročila popotnikov slikajo Hrvaško kot deželo smrti, kjer v okupiranem in osvobojenem delu vlada tako strahovito pomanjkanje, da major hrvaške vojske ne more živeti od svoje plače.

List Nya Daglicht Allehand-poroča, da morajo častniki in uradniki prodajati svoje pohištvo, da se prežive; odrasli ljudje so izgubili povprečno 12 do 13 kg teže. Obed v gostilni stane na stotine dinarjev ali kun. Posebno težke so razmere v prestolnici, Zagrebu, ki je blokirani od gerilcev.

Ta blokada je povzročila, da gredo vlaki počasi in čisto nezanesljivo. Civilno prebivalstvo se sme sploh le malo posluževati železnice, ki ostajajo pred vsem na razpolago Nemcem. Pisee je potoval iz Budimpeste v Zagreb, kar vzame v normalnih časih 6 ur. Zdaj pa je trajalo potovanje 36 ur. Ena vro od Zagreba je moral vlak počakati do jutra, ker so se bili pokazali gerilci v bližini.

Vlaki vozijo pred lokomotivo po več vagonov polnih kamena, da bi tako prestregli udar eventualnih napadov.

DRŽAVNI PREOBRAT V BOLIVIJU

V Boliviji je bila strmoglavljena zavezniška prijazna vlada predsednika Enrique Penarande. Vstajo je vodil Victor Paz Estenssoro in se je nastanil v predsedniški palači. Nova vlada je takoj objavila svojo lojalnost do vojnih obveznosti Bolivije.

Velika nemška podmornica potopljena

List "El Tiempo" v Bogoti, Colombia, poroča, da so ameriški aeroplani potopili zelo veliko in močno oboroženo nemško podmornico 39 milj od Caratagene, vzhodno od Panamskega kanala. Podmornica, ki je bila oborožena z 8 topovi in protizračnimi topovi, je poškodovala več aeroplanov.

Nemci delijo francoski javnosti

Berne, Švica. — Pred dobrim t ednom je bil bombardiran glavni stan nemškega Gestapa v mestecu Annemasse blizu švicarske meje in Gestapo je postrelil več Francozov radi tega incidenta. Francoska javnost pa o tem ni zvedela potom časopisja, kajti listi v bližnjem mestu Savoie so smeli prinesiti o tem samo uradno naznanilo, katero je spisal Gestapo. V tem naznanilu pa je bilo samo rečeno, da je promet v Annemasse nekoliko omejen in da so podrobnosti razvidne iz letakov in proglasov. ... proglasi so seveda bili nabiti samo v prizadetem mestecu.

Ljudstvo pa seveda hitro izve za vse dogodke tudi brez časopisja, na katerega se niti ne zanaša več odkar so naciji prevzeli kontrolo nad Francijo. Po mnogih krajih se širijo nemiri in naciji kaznujejo ljudi s tem, da jim odvzamejo za več dni električno razsvetljavo in plin. Ponekod morajo prebivalci ostati po sedmi uri zvečer v hiši ali stanovanju. Najtočnejše vesti, ki jih Nemci nudijo francoskemu ljudstvu, so one, ki se tičejo usmrčenja upornikov ali "teroristov", kot jih nazivajo naciji. S tem hočejo ustraševati in preplašiti ljudstvo, da bi prenehalo z upori proti nacijskim oblastim.

Nekaj pa je, ki ne pride z jasnostjo pred publiko, to je število po nacijah usmrčenih žensk. Znano je, da Nemci ne obglavljajo Francozov na gibljotini, pač pa s sekiro, kakor se to dela pod Hitlerjevo vlado v Nemčiji. Francosko ljudstvo je nad tem strašno ožrjeno in zato Gestapo o eksekucijah žensk ne podaja pogosto v javnost vesti.

Med onimi, ki so bili pred enim tednom usmrčeni po Gestapu v Annemasse, je bila tudi ena noseča žena.

NACIJI UTRPELI DESET TISOČ IZGUB V JUGOSLAVIJI V 20 DNEH

London, 19. dec. — Založeni z zavezniškim bojnim materialom, so jugoslovanski partizani tekom zadnjih dvajsetih dni pobili, ranili in zajeli več kot 20.000 Nemcev, kakor pravi poročilo podano po radiju Svobodna Jugoslavija.

Naciji so plačali to visoko ceno tekom prvega pogona njihove zgodnje zimske ofenzive proti vojnim silam maršala Tita, kateri je pred nekaj dnevi naznanil, da je ta nemška ofenziva že zlomljena.

Prostovoljno priglajenje za kidanje snega

New York. — Razne mestne organizacije so se združile in napravile apel na Newyorčane, da se priglasijo prostovoljno za kidanje snega v slučaju, da dobi kako hudo sneženo nevleto.

Odbor je bil formiran po seji sanitetskega oddelka, na kateri je podal William F. Carey, komisar omenjenega urada, poročilo, iz katerega je razvidno, da se je registriralo do sedaj samo 350 delavcev za čiščenje snega z mestnih ulic. V normalni dobi se je priglasiilo do 30 tisoč delavcev za to delo in približno toliko jih mesto tudi potrebuje.

Čuvaji proti zračnim napadom ne smejo opravljati tega dela, kakor je povedal komisar, ki je dejal, da veljajo glede tega posebne regulacije.

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Schner, President; Ignaz Hude, Treasurer; Joseph Lupeta, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays

and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertising on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:

\$7.—; ZA POL. LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHicago 3-1943

IMENIK VODITELJEV SLOVENSKE OSVOBODILNE FRONTE

Te dni se je posrečilo Louis Adamiču, predsedniku Zdrženega odbora (United Committee of South-Slavic Americans, 1010 Park Ave., New York 28, N. Y.), dobiti daljši imenik vodilnih ljudi v Slovenski Osvobodilni Fronti. Imenik, ki ga je nam Mr. Adamič izročil s prošnjo, da ga priobčimo, sledi:

Izvršni Odbor Osvobodilne Fronte Slovenskega Naroda

Predsednik: Josip Vidmar, literarni kritik in dramaturg

Podpredsednik: Edo Kardelj, publicist

"Edo Koebeč, književnik

dr. Jože Rus, sodnik in vodja Sokola

Tajnik: Boris Kidrič

Člani: Franc Lubej, učitelj; Franc Leskovšek, delavec, Tone Fajfar, delavec; Dr. Marjan Breclj, odvetnik; Dr. Zoran Polič, odvetnik

Odbor Društva Slovenskih Častnikov

Predsednik: General Jakov Avšič

Podpredsednik: Prof. Josip Jeras

Odborniki: Peter Kilar, art. polkovnik; Vladko Naglič, mornariški kapetan bol. broda; Zdravko Preglič, poročnik; Rajko Tanasković, poročnik; Franc Tavčar, poročnik

Narodni Osvobodilni Odbor

Franc Rozman, nač. glavnega stana Narodne Osvobodilne Vojske Slovenije

Dr. Boris Kraiger, odvetnik, pol. del. N. O. V. Slovenije

Gen. Jakob Avšič, pomočnik poveljnika Narodne Osvobodilne Vojske Slovenije

Inž. Dušan Serneč, bivši minister in bivši ban

Prof. Josip Jeras, podpredsednik Društva slovenskih častnikov

Frank Svetek, predsednik Delavskega sindikata iz Celja

Dr. Jernej Stante, odvetnik iz Celja, državni pravnik pri Narodnem sodišču

Dr. Vito Kraiger, odvetnik iz Maribora

Dr. Joža Vilfan, odvetnik iz Kranja, predsednik Osvobodilnega odbora na Primorskem

Dr. Matko Sluga

Dr. Lavo Čermelj, profesor

Dr. Lado Varpetič, odvetnik iz Ljubljane

Dr. Anton Križničnik, predsednik Vrhovnega upravnega sodišča v Celju, sedaj Vrhovni predsednik Slovenskega narodnega sodišča

Dr. Jože Tomlinšek, član sodišča v Ljubljani

Dr. Feodor Tomašič, sodnik iz Ljubljane, podpredsednik Slovenskega Narodnega sodišča

Dr. Ivan Černe, odvetnik iz Ljubljane

Dr. Metod Mikuš, duhovnik, ravnatelj škofijske knjižnice v Ljubljani

Josip Lampret, duhovnik

Dr. Fran Škerlj

Dr. Lunaček, zdravnik iz Ljubljane

Dr. Mermolja, zdravnik iz Ljubljane

Dr. Ivan Novak

Marjan Pavšič, književnik

Dr. Aleksej Bačbler

France Bevk, pisatelj, podpredsednik Osvobodilnega odbora na Primorskem

Dr. Jože Zemljak, profesor

Božidar Jakac, akademski slikar iz Ljubljane

Niko Pirnat, akademski slikar iz Ljubljane

France Mihelič, akademski slikar iz Ljubljane

France Mušič, arhitekt

Mile Klopčič, pesnik

Ivan Jerman, član Narodnega gledališča v Ljubljani

Dr. Marjan Dermastja, odvetnik

Dr. Bogdan Breclj, zdravnik iz Ljubljane

Dr. Joško Brilej, doktor prava

Dr. Ivan Breclj, zdravnik iz Ljubljane

Dr. Drago Marušič, bivši minister in bivši ban

Ivan Maček, Janez Ložar, Jože Mahovec, Josip Černe, Josip Sluga, Ivan Mazi, Karel Starčič, Angela Osetič, Lojze Rakar, Milka Slandre, Franc Rutar, Peter Kavčič, Ivan Mele, Franc Černe, Albin Bitežnik, Olga Maček, Marija Ivančič, Štefan Pavšič, Tone Bevk, Peter Ahlin, Polde Maček, Lojze Mlakar, Ivan Lenček, Tone Šuštaršič, Stane Kavčič, Peter Stante, Viktor Stopar, Sandi Majcen, Adolf Vipotnik

Imena, ki smo jih zasledili v raznih protestih in drugih dokumentih

Dr. Fran Šturm, univerzitetni profesor

Štefan Pavšič, predsednik krščanske delavske mladine

Jelena Kuhar, učiteljica, krščanska socialistka

Smrkolj, sokol Ljubljana
Lado Ambrožič, sokol, podpoveljnik v glavnem štabu N. O. V. Slovenije
Rado Potashek, sokol, načelnik štaba I. divizije N. O. V. Slovenije
Martin Hribar, sokol, Novo mesto
Ivan Kozar, sokol
Polak, sokol
Pavle Tratar, krščanski socialist
Miha Borštnik, krščanski socialist
Franc Plešnik, krščanski socialist, poveljnik bataljona N. O. V.
Lovro Janko, kmet, član V. S. O. F.
Pirjevec Dušan, visokošolec, član Osvobodilnega Odbora za Primorsko
Maks Rejec, učitelj, član Osvobod. Odbora za Primorsko
Janko Premru, član Osvobod. Odbora za Primorsko
Ludvik Štokar visokošolec, član Osvobodilnega Odbora za Primorsko
Josip Petljan, socialist, član Osvobodilnega odbora za Primorsko
Fran Bidovec ml., pravnik, član Osvobodnega odbora za Primorsko
Dr. Jakonič
Ivan Jontez
Dr. Pokorn, zdravnik
Dr. Vogelnik, docent univerze
Dr. Milan Lemež, odvetnik
Dr. Cene Logar, docent univerze
Miško Kranjec, pisatelj
Prežihov Voranc, pisatelj
Dr. Oblačič
Dr. Oblačič
Dr. Tomič

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W 26th St. Chicago 23 Ill.

Priščno božično darilo

Od člana ameriške oboževalne sile D. Kambiča iz S. Attla, Wash., smo sprejeli v božični dar za SANS pet dolarjev in pa sledeče vrstice:

Dear Sirs:—

As my Christmas present to the Slovenian people in Europe, I am enclosing a bill for \$5.00.

May this small gift do some good in helping our people for the future, for as one, through whom flows the proud Slovenian blood, I deem it an honor and a privilege to do something, no matter how small, in assuring the complete survival of our race without which the civilized world would be at a great and irreparable loss.

May your indispensable work progress and succeed, in cooperation of all Slovenian Americans by donations and prayers.

May our Slovenian people never again see or witness another bleak Christmas and a merry Christmas and an extremely successful New Year to you all.

I remain,

Pvt. D. Kambič.

To priščno pismo je izliv najplemenitejših čustev iz čiste slovenske duše, je zrcalo tiste divne dežele, v kateri že čez tisoč let biva, deluje, a sedaj pa trpi, hudo trpi, se z vsega obdobja viednim junaštvom skoro gojih rok bojuje proti surovi in do zob oboroženi sili nemškega fašizma ter umira za svojo svobodo pošten in delavni slovenski narod.

Iz vrstie tega pisma dehti zlahten cvet najlepše ljubezni do sedaj tako strašno prizadetega ljudstva, iz katerega iz haja ves slovenski življ v Ameriki.

Naj vojak D. Kambič je knjižak pripravljen preliti svojo plemenito slovensko kri za Zdržene države sedaj, ko gre tudi za njihovo svobodo, ko gre za svobodo vseh svobodoljubnih narodov. Ali pri tem pa ne pozabi, da je slovenske gore list, da je iz rodu "brez katerega bi bil civilizirani svet na veliki in nenadomestljivi izgubi".

Velike besede iz net proročstva, majhnega sloveka. Zato so še pomembnejše. Zato naj

AMERIŠKI ŠTUDENTJE POMAGAJO JUGOSLOV. STVARI

Navdušen odziv na delo Zdr. odbora južnoslovanskih Amerikancev, ki ga je zaznali v skoro vseh plasteh ameriške javnosti, je hvaležen in vzpodbujajoč pojav. V teku zadnjih nekaj odločilnih let je bilo malo stvari, ki bi bile tako vzbujale demokratske instinkte in domišljijo ameriškega ljudstva kot sijajna borba Jugoslovanske ljudske armade za narodno osvoboditev, pod poljstvom vojaško spretnega maršala Tita.

Kjerkoli Zdr. odbor uspe, da objasni dozdaj tako zamotano in zlobno prikazovano sporno vprašanje Jugoslovije, tam vzbudi krepko navdušenje ter iskrene simpatije, kakor tudi željo, da se pomaga pozornim borecem v goatih trdnjavah Balkana.

Karaktističen vzgled takega navdušenja za borece se kaže Slovan od strani ameriške javnosti, je nedavni doodek oziroma gesta študentov Abraham Lincoln višje šole v Brooklynu, N. Y.

Na žiljo študentov te institucije je Zdrženi odbor naprosil znanega radijskega komentatorja in velikega prijatelja množih Slovanov, W. S. Gailmore, da nastopi pred študenti kot govornik, ki naj jim pojasni kaj o legendarnem Titu in njegovih junaških partizanih. Mr. Gailmore je podal študentom tako vznemirjen govor, da so študentje odločili, da se daruje ves prebitik predavanja Zdrženemu odboru.

V njihovem pismu, naslovljenem na Mr. Louis Adamiča, predsednika Zdrženega odbora so organizatorji predavanja zapisali:

"Diaki in dijakinje Abraham Lincoln High School z veseljem poklanjajo prilojeni prispevek za stvar, za katero vaša skupina deluje. V izrečno ganljivem in zanimivem govoru nam je Mr. Gailmore predložil, kako važna je ta stvar." Zdrženi odbor z zadovoljstvom in hvaležnostjo izreka javno zahvalo dijakom in dijakinjam omenjene šole ter uia, da ho njih lepa gesta in vzgled našel mnogo posnemalcev.

NAROČNIK UMRL

Vam naznamim, da je naročnik John Zakrajšek umrl. Doletelega je velika nesreča v premogorovu. Kamen mu je na glavo padel in 4 ure pozneje je izdihnil svojo blago dušo. Zapuščala žalujčo sestro v Clevelandu, O., in 2 nečaka in 3 nečakinje.

Naj blagopokojnik v miru počiva in lahka mu naj bo zemlja!

Mrs. M. Smith,
Homer City, Pa.**Dober zaslužek dobe:****ŠIVALKE SLAMNIKOV**

na milon in Reo in druge vrste kite. Dolga sezija. Vprašate lahko vsak delovnik iz- vzemši v soboto.

BERWICK HATS
(15th floor)
54 West 39th Street
New York City

12-17, 20, 21

NOVA IZDAJA Hammondiv SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

KAKO DOBIVA TITO POMOČ

(Nadaljevanje in konec.)

Jugoslovanske ladje, ki so došle v Bari po zaloge, so nobile jugoslovanske zastave, ter so bile močno zavarovane med nalaganjem materiala po ameriških in angleških vojaških policistih.

Ameriški mornariški častniki so od vsega začetka dostavljali materiala nadzorovali pošiljanje in so se vozili z jugoslovanskimi posadkami na razne dalmatinske otoke, kjer so dobili stike s častniki Titovega štaba.

Jugoslovanska zasilna flotila je iz zraka dobro varovana po zavezniških letalih, ki odganjajo nemške napadalec, kateri ne prestopajo prežijo na dostavne ladje. Pod varno obrambo zavezniških letalcev se tudi izkrcajo zdaj tu zdaj tam partizanski bojovniki, ki gredo na to ali ono točko na pomoč svojim tovarišem. Jugoslovanske bolničarke so enako prepeljane na razne otoke in kraje ob obrežju z ladjami.

S to zasilno, napol ribiško flotilo prepeljujejo partizanski pomorščaki svoje ranjence v zavezniške luke v Italijo, da jih potem zavezniški spravijo v bolnišnice. S temi ranjenci prihajajo pogosto jugoslovanske bolničarke, ki na poti skrbje za težko ranjene vojaške in civiliste. Take ladje se vrnejo nazaj k dalmatinski obali naložene z zdravilskimi potrebščinami in raznimi kirurškimi ter sličnimi aparati in pripravami za uporabo na jugoslovansko ozemlje.

Jugoslovani, ki prevažajo material, ne smejo priti v dotiko z zavezniškimi vojski in ravnotako ni dovoljeno bolničarkam in drugim priti v stik z zavezniškimi ranjenci ali vojski sploh. Vse to je seveda urejeno predvsem zaradi tega, da se prepreči morebitno okuženje po kaki epidemiji.

Zavezniški častniki in Titovi

štabni častniki so pogosto obdržali razgovore med seboj v kabinah ribiških ladij medtem, ko je bilo v teku nalaganje blaga za odpeljavo. Enkrat, piše poročevalec, je ušel ostremu očesu vojaške straže, ki vselej zastraži jugoslovanske ladje, kadar pristanejo v Bari ali v kakem drugem po zavezniških kontroliranim pristanišču, ter je odprl vrata neke kabine. V svoje veliko začudenje je ugledal v kabini sedeče okoli majhne mize, zavezniške in jugoslovanske častnike, ki so imeli pred seboj razgrnjene vojaške zemljevide.

Poročevalec pravi, da ni imel prilike ostati dolgo v kabini, ker prišla sta dva krepka partizana, oblečena v angleško vojno vojaško obleko, ter sta ga brž spravila pred vrata. Kot častnik, ki je navajen pogoltniti marsikaj, samo da zavoha kaj novega in zanimivega, je bil poročevalec vesel, da je tako nepričakovano odkril, kje se shajajo jugoslovanski častniki z angleškimi in ameriški vojaškimi zastopniki.

V resnici je oprezal okrog po ladjah za nekim jugoslovanskim novinarjem o katerem je vedel, da je bil prišel v Bari z jugoslovansko ribiško floto.

Spočetka so Nemci poiskovali na vse načine ovirati kratanje brodovja maršala Tita, toda kmalu so zavezniški prišli na pomoč in so morali nacijski letalci s svojimi Messerschmitti in strmoglavci gledati kako se bodo rešili pred zavezniškimi letali namesto da prežijo na Titovo malo flotilo.

No, tako se zdaj kar naprej gibljejo po Jadranu drobne ladice in z naglico vozijo v eno stran ranjence, begunce in bolničarke, nazaj pa zavezniško pomoč, ki naj pomaga zdrobiti Hitlerja in njegovo vojsko v Jugoslaviji.

Se imate čas razveseliti svojega prijatelja za Božic

Poslajte nam \$2.50 in mi mu bomo v Vašem imenu pismeno voščili božične praznike, poleg tega mu bomo poslali tudi štiri mesece "Glas Naroda."

Uverjeni bodite, da bo Vašega voščila in božičnega daru resnično vesel.

Uporabite ta naročilni listek

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Poslajte za _____ mesece "Glas Naroda"

na naslov: _____

Moje ime je: _____

Moj naslov: _____

Tukaj priložim M. O. za \$ _____

Pričnite pošiljati dne _____

Za 4 mesece \$2.50; za pol leta \$3.50; za celo leto \$7.

Kratka Dnevna Zgodba

VLADIMIR RIJAVEC

POGLED NAZAJ

Krasno pismo sem mu napisal, Božičku! Miklavžu sem namreč pozabil. Ne vem, kako se je to zgodilo, ali presneto mi je zagodel. Le dežnik mi je prinesel, pa prav nič drugega! Mama seveda, da sem bil zadnje čase poreden, da sem nemara bolj počel moliti! — Na pa imaj! Ali sem natančno videl, kako se je pri tem nasmejala ter pomežiknila, zato ji ne vem, kaj mi je bilo. Bo že kaj drugega vmes! Otrok nas je silo mnogo in je sveti Miklavž star, pa čuda, če pozabi — se zmoži. Pisati, pisati bi mu bil moral!

Alma iz prvega nadstropja je obdaloval. V svilen papir zavoj — in bi bil v prvem trenutku prisegel, puška je! Toda ne. — Dežnik, ki se ga nisem misel nanj! Zjokal bi se človek!

Mama pravi, Miklavž že ve, kaj potrebujemo in vedno prav angane — Saj nič ne rečem, ali bi mi bilo ljubše, da se mi je usmili s čim poštenim!

"Kako poštenim?"

"No, nekaj poštenega, da mi je prinesel! Alma je dobila konja. — Kaj, če se je zmotila mama? — Vidiš, pa sem te prosil, da priži na stopnicah sveto — Seve: v taki temi — in Alma stanejo točno pod nani! Je mar konj za dekleta? — Vsaj loben! Z bobnom bi bil že kolikor toliko zadovoljen — ali dežnik —"

"Glej ga, glej! Nehvaležnež! — Te mar zebe, — si lačen?"

"Nisem, mama."

"Ne, vidiš, Boga zahvali!"

"Ali Miklavž je Miklavž, svedčano obljubi da me bo za stonj obril, če bom priden. — Čemu za pa imamo? Almi —"

"Alma nikoli ne jezi mame!"

"Jezi, jezi! — Seveda je ne jezi — služkinjo imajo! Lahko je pridna, jaz bi bil tudi!"

"Ja! Nismo vsi rojeni pod srečno zvezdo, draga moj!"

"Če Alma kaj razbije, je vse služkinja kriva! — Zadnjič na primer — Pod "srečno zvezdo" si rekla, mama?"

"Mum!"

"A katera zvezda je srečna?"

"Ke bi človek vedel!"

Ko bi človek vedel. — Seve: zdaj je prepozno! Sem že rojen in se ne da nič popraviti! Na žalost! — Pa so se morali za časa pobrigati — jo poiskati — povprašati, katera je zvezda "srečna" in ne kar tako — ker prav gotovo, da nisem rojen pod srečno! Vse, ali prav vse, kar se mene tiče, se že tako zgodi in konča, da je narobe! — No, moj sin —"

"Mama, kdaj se človeku rodi sin?"

"Ko se oženi."

"In kdaj se oženi?"

"Kadar je dosti star."

"In kdaj je dosti star?"

"Ko mu zraste brata."

Spet je pomežiknila.

"Ah! Ko mu zraste brata! Ali mama —"

"Se ne bo krjala?"

"Papa se ni zadosti star, kaj ne, da ni?"

"Izračunaj! — In po čem so diš, da ni?"

"Brade nima!"

"Bog s teboj! — Pamet, piši, naj ti prinese Božiček pamet!"

No, levo pismo sem mu napisal! Za vse mogoče sem ga

poprosil — pamet sem kajpak izpustil. Sem čisto zadovoljen s takšno, kakršno imam! In kadar ne bom, bom stopil rajši v Gamelne ponjo. Ne vem točno: v Gornje ali Dolnje — mislim pa, da tja, kjer vrtajo makarone. Ede mi je zaupal, da vlivajo tam pamet v lijkom v možgane. Kolikor jo kdo hoče, le plačati da je treba. Mu kar verjamem, kajti je isto uasvetoval gospod učitelj že Jezerku. — Božičku pa nika kor nočem delati prevelikih težav! Je do našega stanovanja natančno štirideset stopinj in škoda, da bi se zaradi pameti radihal.

Dopoludne sem skočil k brivcu, da mi skrajša in uredi kuštre. Sicer se je papa ponudil, da bi mi jih on — ali pri njem traja stvar neznanjsko dolgo. Me striže zdaj na desni, zdaj na levi — zdaj spredaj, zdaj zadaj — potem zgoraj — dokler ne zmanjka las in ne pove, da je za takele fanteče že najbolj zdravo, če so ostrženi "na balin." Tudi da jim začne hitreje poganjati brada. — No ja! Brado bi brez dvoma rad imel — ali do ročega? Zlatolasa mi je to odločno odsvetovala. Sicer da s frizuro izvedam kot polizan teliček, pa vendar! Ne, oskubljen boljše da se ji ne prikažem! — Ah, te ženake!

Pri briven je toplo in lepo diši, le ljudi nič koliko! Najmanj stokrat sem že bil na vrsti — pa da se nekaterim gospodom mudi, naj le še malo počakam. In sem — ali največ za to, ker mi je pomočnik svedčano obljubil da me bo za stonj obril, če bom priden. — Ha, priden! Hitro v kot, pa slikanico v roke! Jejhata! — Obril me bo! Ko povem to mami!

Jo! Glej, glej! Mojster je nekoga skalpiral. — Tako spretno, da se ni poodila niti kaplja krvi. — Ne, tega pač ne smem zamuditi!

Priskočim. Ne zaradi skalpa — bolj, ker sem si želel videti gospodove možgane, — da je kaj gledati — meni kajpak dežnik! Mojster na desno, jaz na levo — mojster na levo, jaz na desno — možgan pa nikjer! Še poskočil sem, da se o tem dohodra prepričam.

Gospod je strašansko zarogovill, mojster nič manj. Oba sta se držala; gospod za brado, mojster za prste na roki — a mene je prijel pomočnik, to je tisti, vedno prehlajeni, ki si briše nos z nogavico, za ušesa, ter me postavil na cesto. — Marš!

Domov sem se vrnil pozno popoldne, v mraku. Kosil nisem. Nobeden: niti papa, niti mama mi ne verjameta, da sem bil pri brivcu. Pa nič, če nočeta! Res, da sem se vrnil skušan, kakršen sem bil odšel, toda — najbolj me pa jezi, ker sem pozabil oddati Božičku namenjeno pismo!

Smreke so seveda že okrasili Brez mene — zato tudi ni kaj prida. Mama pa: Hvala Bogu, da je tako! — Če bi bili čakali name, — no! No! Kot da nisem za sveto obljubil, da jo bom okrasil sam! In če kaj obljubim —

Vendar so ni mama danes nič jezila name, še počesala me

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE SANSa Z DNE 14. DECEMBRA, 1943

Predsednik Etbin Kristan začne sejo ob 10. dopoldne v starem poslopju Slovenskega narodnega doma, 409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Prisotni so: častni predsednik Louis Adamič, predsednik Etbin Kristan, prva predsednica Marie Prislund, drugi podpredsednik Janke N. Rogelj, pomožni tajnik in zapisnikar Mirko G. Kuhel, blagajnik Joseph Zalar, odbornika Vincent Cankar, in dr. F. J. Kern, ter namestnica Katka Zupančič.

Predsednik pozdravi navzoče in konstatira, da je kvorum. Ker se vrši popoldne ob 3. javen shed v avditoriju Slovenskega Nar. doma, apelira na vse da skušajo biti v razpravi čim bolj stvarni, da se seja ne zavleče po nepotrebnem. Nato predloži dnevni red, vsebujoč osem točk. Dnevni red je soglasno sprejet.

Brat Kuhel prečita pismo odbornika Franka Zaitza, v katerem so navedeni vzroki, da se seje ne more udeležiti in želi biti oproščen. Ker mora sam urejevati Proletarca in gradivo za Družinski kolektor, mu nikakor ni mogoče biti navzoč. Pomožni tajnik nadalje poroča, da brat Jurjevec ni navzoč radi bolzni v družini ter istotako želi biti oproščen. Oba sporočila sta vzeta na znanje.

Brat predsednik želi vedeti ali naj čita zapisnik avgustove seje. Sam ga je že pregledal in smatra, da je v redu. Br. Rogelj naglašja, da ni samo potrebno slišati celoten zapisnik, temveč ga je treba tudi objaviti v listih. Posebno sedaj je to potrebno, ko sta dva člana tega odbora izdala poziv za preklic gotovih zaključkov v dotično sejo. Ker je večina istega mišljenja, se zapisnik v celoti čita in je sprejet.

Po kratki razpravi je zaključeno, da se zapisnik objavi v listih. Brat Zalar priporoča, da se v bodoče seje vsak odbora je tudi soprodpisal pomese. Hitrejšo priobčevanje zapisnikov bo zadovoljilo veliki ljudi, ki sledijo razvoju na

se, me pobožala in rekla, da sem sploh dober fantek. Mizo je pregrnila s rožastim prtom, tudi sama je praznično oblečena. Vsa kuhinja diši po kadi, ki se smodi na peti. Zunaj je tiho in prav od daleč slišim zvonove. Dolgo, dolgo sem slo nel na oknu in obendoval na sto in sto krajih preluknjano temo. Čutim: približuje se nekaj neskončno lepega. Vedno bliže je — vedno bliže — V sednji hiši eo že prižgali sveče na božični smreki.

Vsi smo zbrani ob mizi. Tako svečano, tako prijetno mi je v duši — tako rad bi zajel čim več te prazničnosti nagnkrat — čim več te lepote! Rad bi si jo opisal. Sam sebi — glasno — z besedami — si jo za vekomaj utisnil v spomin.

Božiček pa je stopil, ko me ni bilo v kuhinji. Nič ni potrkal — niti vrta nisem slišal, da bi zaškripala — nisem slišal srebrno donečega zvončka — tudi korakov ne. Le darove sem našel pod drevescem. Joj, veselja!

Spomnil sem se na Štefana. ki so mi povedali, da ga ni v šolo, ker je hudo bolan. Nič ne vem, kako mi je prišlo, ali zaželel sem si bili z njim. Bog ve, kaj počenja! Da, pojutrišnjem je njegov god! Bog ve, če imajo tudi pri njih božično drevesce, jaslice nemara! Prejšnji teden mi je potožil, da je hudo lačen — in me je bilo stam, ker mu nisem mogel ponuditi drugega kakor naveden kruh. Revni so. — Ne, pri njih pač nimajo emreke, niti jable — ali prav zato si tem bolj želim, da bi ta večer preživela skupaj!

Spet go se oglašili svonovi. K polnočnici vabijo.

valnem radiu. Opravilo se je še več drugih zadev, toda radi kratkega časa ne bo sedaj poročal o podrobnostih.

Med tem časom pa sta rev. Urankar in rev. Oman objavila v nekaterih listih poziv, ki je v glavnem zahteval: 1) da SANS takoj pretrga vse vezi z Združenim odborom; 2) da zahteva nazaj \$1000, katere smo soglasno odobrili Združenemu odboru in 3) da SANS odpove Adamiču častno predsedništvo. Kot predsednik je čutil dolžnost, da takoj odgovori na ta poziv in je to storil. Ker je bilo že pred enim mesecem določeno, da se vrši seja Združenega odbora v Pittsburghu. 13. novembra, je bila, da se pri hranijo stroški, seja SANSa sklicana za 14. novembra. Nekaj dni pred pričetkom zgodovinske konference zaveznih zunanjih ministrov je poslal v imenu SANSa v Moskvo kable Edenu, Hullu in Molotovu. V teh je apeliral, da konferenca ne zaključni ničesar, kar bi moglo preprečiti povrnitev Jugoslaviji slovenskih in hrvaških krajev pod Italijo. Nemčijo in Ogrsko, ter prosil za takojšnjo efektivno pomoč Ljndski osvobodilni vojski.

Poročilo predsednika je bilo sprejeto in odobreno. Prva predsednica sestra Marie Prislund poroča ob kratkem a uspešnem shodu, ki so ga v Sh-boyganu sklicale SANSove podružnice, in obenem se zahvali predsedniku Kristanu za nasef in nester govor. — Vzeto na znanje.

Drugi podpredsednik brat Rogelj izraža obžalovanje, ker se ni mogel udeležiti prišnje seje, toda, ker se je ravno porinil v Cleveland po večdnevni odsotnosti radi uradnih poslov ni imel prilike ponovno se odstraniti od zaostalega dela. Me seca avgusta je govoril na Elyju, Minn. o SANSovem delovanju in o pomožni akciji JPO, v Clevelandu pa ves čas sedel pri SANSovi podružnici št. 39, ki šteje nad 40 raznih društev v Clevelandu — Vzeto na znanje.

(Nadaljevanje prihodnjč)

Wrightov aeroplan bo prišel v Ameriko

Aeroplan, ki sta ga izdelala brata Oliver in Wilbur Wright in sta izvedla svoj prvi polet pred štiridesetimi leti v Kitty Hawk, N. C., bo prepeljan iz Londona v Ameriko in bo postavljen v Smithsonian Institute v Washingtonu. To je naznanil predsednik Roosevelt 17. decembra s svojim pismom, ki ga je poslal Orville Wrightu na banket, ki je bil prirejen iznajditelju na čast ob 40-letnici prvega poleta.

Aeroplan se je nahajal v Londonu od leta 1928, kamor ga je poslal Orville Wright, ker je Smithsonian Institute odločil, da priznanje za prvi uporabljeni aeroplan pripade dr. Samuelu Langleyu.

Sedaj je ta spor poravnal in Orville Wrightu in njegove mu pokojnemu bratu Wilburju je bilo sedaj dano priznanje, da sta izumila prvi aeroplan, ki je izvedel uspešni polet.

VESELE BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

Standard Plumbing & Heating Corp.

PLUMBING and HEATING

556 Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 479

VESELE PRAZNIKE!

Morris Clause

LITTLE FALLS, N. Y.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

H. J. Du Bois

JEWELER

539 Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 232 R

VESELE BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

Floyd & Bradley

SHEET METAL WORKS and TINSMITH

105 — 109 W. Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 825 J

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Willard Levee Inc

JEWELERS — OPTOMETRIST

566 E. Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 710

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Ann Street Market

PROGRESSIVE FOOD STORE

Groceries and Meats

FRANK PETKOVŠEK, Mgr

381 South Ann Street — Little Falls, N. Y.

Phone 548

VESELE BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

Reardon's Wall Paper and Paint

583 East Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 905 M

VESELE PRAZNIKE!

Nast's Hardware — Sporting Goods

Little Falls, New York

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Robert E. Malone

PLUMBING & HEATING

9 North Ann Street — Little Falls, N. Y.

Phone 710

VESELE BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

Willcox — Watts and Company

INSURANCE OF ALL KINDS

16 W. Main Street — Little Falls, N. Y.

Phone 119-J

VESELE PRAZNIKE!

Andrew Little & Sons

BUILDING MATERIALS and INSULATION

MILL STREET — Little Falls, N. Y.

Phone 118

VESELE BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

The Little Falls National Bank

LITTLE FALLS, N. Y.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA

PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA

PODPORNA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Clanstvo: 62,000

Premoženje: \$10,500,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rokaki zasigurajo redno dopokiljanje lista, lahko gredo upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

80

"Iztoče, Iztoče, — sinko moj, kako težko sem te rešil!" Preteklo je nekaj kratkih hipov. Iztoča je kril oklep magistra peditum, zlati orel se mu je svetil na prsih, ob pasu mu je poleg meča visela drobna roženica s kamašni iz Hilbudijskega šlema. Kljub burni zadregi je ni pozabil.

Po Osrednji cesti so udarile podkve v granit, pri odrinskih vratih je zaklical Iztoč, magister peditum geslo, katero so mu izdali bežeči Slovenci palatinci.

Straža je odprla, pozdravila, konjica je šinila v divjem diru iz Bizanca v svobodo.

Isti čas se je dvignilo sidro, jadra so se napela, zmagovalec Epafrudit je odplul na široko morje.

PETO POGLAVJE.

Po Iztočevem in Epafruditovem begu se je že v rano jutro razburil ves Bizan. Kakor požar v preri, v katero buti orkan, je zaplamljena skrivnostna povest pretekla noči in se raztečala po mestu. Kakor skeleča iskra je zadela kliente pred vrati čislanih konsilarijev in pretorjev, bogatih senatorjev in zviti trgovcev. Kakor tuleč demon je segla do Kampa na ognjišče drhali po Zlatem rogu, se razplamtela po forih in preplula veletok ljudstva na prostorni Osrednji cesti.

"Iztoč, Epafrudit," so šepetale strahoma usadle ustnice uglednih meščanov, ko so se komaj prebudili iz spanja. "Iztoč — Epafrudit," je kričala množica, zaljubljena v te imeni. Iztoč, najslavnejši strelec v cirkusu, lepi centurio; Epafrudit, najdarežljivejši gostitelj ljudstva pri hipodromskih igrah. Množico je zgrabila zavest, da je utonila za vselej slast, ki bi ji je zaprlo za vselej darežljivo perisče Epafruditove roke. Ta žubezen, porojena iz sirove sebičnosti, je pozabila na Bizan, pozabila, da visi nad njo koščena roka mogočnega despota, ki grozno mašuje vsako nedostojno besedo zoper svoje veličanstvo in zoper bleščeče in nimb svete despojine. Množica je pozabila nase. Raztrgane, napol gole tolpe so vrele skozi umazano ulico s Suženjskega trga na Konstantinov forum. Carska cesta je valila kričečo drhal izpod arkad Tetrapilona na Teodozijevem trgu. Stranka zelenih je raztrosila dobro plačane hujskače med ljudstvo, da je kričalo na despojno, pretilo carski palači s pestmi in jo zmerjalo; Morilka!

Gneča je naraščala; kakor povodenj je pokrila marmorni Konstantinov forum in ogrnila strnjena poslopja carske palače. Kakor bi se dvigali kričeči iz zemlje, je naraščalo ljudsko valovje. Bili so tisoči med njimi, ki jim ni bilo mar Iztoča in Epafrudita, ali trenotek je bil ugoden, da so lahko dali duška notranjemu črtu in svobodno kričali in zabavljali na despojno in despota.

Carska palača, komaj zdramljena iz spanja, se je razburila. Azbad je bil obveščen ob prvem jutru, kaj se je zgodilo ponoči. Sam je prišel v palačo, besnel nad centuriji, bičal vojake in takoj poslal oddelek Herulov in Germanov, naj povežejo in odnesejo v ječo vse nočne straže. Bal se je despojne in despota in hotel ukreniti vse, da se stvar ne izve. Ko pa je čul odposlanca iz vojašnice, da je čez noč izginilo dvajset najboljših Slovencev palatincev, da je ponoči jezdila konjica skozi odrinska vrata in ukanila straže, je bil zbežan; kričal je povelje za poveljem, da častniki niso vedeli, katero bi prej izpolnili. In sedaj nenačoma buka na ulici. Dvorjanice so trepetale v strahu, skopljenci so se plazili kakor sence, pribuljeni, trepetajoči. Zati-kali so si ušesa in se skivali po hodnikih. Zunaj je pljusalo valovje kriki so navduševali tolpo, divji udarci so butali na vrata carske palače.

Teodora se je prebudila in pozvala Spiridiona. Udarila je prvič s slonokoščenim kladivcem na ploščo, udarila drugič, udarila razburjena tretjič, da se je kladivce razpočilo. Evnaha ni bilo. Pritekle so trepetajoče sužnje, padle na kolena in vzdihovale:

"Upor! Buča! Groza na ulici! Palačo razdero!"

Teodora je pobledela, stisnila ustnice, črni senci svilenih obryj sta se vzbočili.

"Po Azbada!" je kričala. Sužnje so zbežale iz sobe, sredi nje je obstala Teodora. Razporejeni lasje so se v temnih valovih usipali čez pleča in preko valjučih, razburjenih prsi. Rahlo se je tresla po vsem telesu, iz oči so ji gorele iskre paguma in samozvesti.

Azbada je v hipu klečel pred njo in iskal z uštrcami belega šolnčka. Despojina, ja mu je odmaknila noge, pozabila vse dvorne ceremonije, topotila po mehki preprogi in ukazala:

"Udari! Kaj čakate?"

"Jasna despojina, moj, ljudstva — straža prebuka." — Azbad je slovkval z arhaičnim glasom in si ni upal ozreti se v despojno, ki je stala kakor Amazonka z dvignjeno pestjo pred njim.

"Udari, sem večela! Kolji in preseka se skozi drhal ter išči pomoči na Kampu! Hodi!"

Azbada je takoj ukazal oprostiti zvezane palatince in je z vsjo stražo udaril iz palače. Njegov lepi zrebec se je vzpel in zaprl, ko ga je pognal v množico. Krepi Heruli so nastavili kopja, osti so odprle studene krvi, drhal se je preklala, divje tuljenje se je razleglo po širokem foru. Azbad je sekal bliskovito z gizdalinskim mečem, čigar konica je komaj dosežala glave v gneči. Ko ga je množica spoznala, ga je obsula s točo kamenja in opeke, ki so jo grabili iz skladišča, pripravljeno za cerkev sv. Sofije. Koder je vrtil klin Herulov in Germanov, se je množica umikala. Ker pa so od zadaj prišle neštete tolpe, begunci niso mogli bežati, ljudsko valovje jih je stisnilo na palatince.

Pobesneli ljudje so grabili kopja vojakom in jih lomili, zrebci so trgli uzde, poricali povodce. Azbad je udrihal, da so rdeči curki brizgali krog njega. Konj se je splašal in podivjal. Predrzniki so držali Azbada za stremena, vlekli ga za noge in kričali: "Na tla s prešestnikom! Teodorin ljubček je! Iztoča je pahnil v ječo! Epafrudita je umoril! Smrt mu!"

(Nadaljevanje prihodnjik)

KAKO SE JE POGREZNIL FAŠIZEM?

(Po "Bazovici")

(Nadaljevanje)

Seja se je pričela ob 8. uri. prišel prepri med Mussolini. Trajala je nepretrgoma do zvečer v nedeljo 25. julija. Najprej je Mussolini pojasnil splošni položaj in rezultate sestanka s Hitlerjem, Mussolinijev ekspoze so prisotni molče poslušali nad eno uro. Prvi incident je nastal, ko je Mussolini, govoreč o vdoru na Sicilijo, povdarjal, da je pričakoval večji odpor s strani italijanskih čet. Ko je kvadrumvir De Bono, italijanski maršal, zaslusal omalovažujočo sodbo italijanske vojske iz ust samega Mussolinija, je pompozno izvel pištolo in z visokim jadikujočim glasom zajeljal, da ne dovoljuje nobenemu obrekovati narodno vojsko. Mussolini je svojega dovčarajšnega prijatelja zavril: "Zadnji, ki bi si smel vzeti pravico zagovarjati italijanske vojake, si ti!" Nato je dodal, da je bivši rezervni general in sedanjí italijanski maršal De Bono že onečastil svoje vojaško dostojanstvo in izdal fašizem, ker se je pridružil revolucionarnemu gibanju. Z najostrejšimi besedami je maršala obsodil za njegovo izdajalsko vodstvo a-besinskega podviga, nakar je De Bono molče zopet spravljal pištolo. Mussolini je nato nadaljeval v precejšnjem miru s svojim poročilom.

Drugi incident je povzročil naslednji kvadrumvir, grof de Vecchi, ki je znan po svojem reakcionarstvu in ki je bil prvi italijanski veleposlanik pri Vatikanu po podpisu Lateranskega sporazuma. Ko je Mussolini razlagal polom sestanka s Hitlerjem, ga je de Vecchi prekinil in zakričal: "Že leta 1934 sem napovedal, da nas Mussolini vodi v propast!" Tudi tokrat je Mussolini energično reagiral in prisilil godrnjača, da molči. S tem je Mussolini svoj govor končal in Veliki fašistovski svet je prešel na dnevni red.

Predloženi so bili trije osnutki dnevnega reda. Prvi je bil tisti, ki ga je predložil grof Grandi in ki ga je podpisalo 19 članov fašistovskega sveta. Ta osnutek najprej pozdravlja bojevnike v Siciliji in vse siciljsko prebivalstvo v imenu fašistovske stranke. Nadaljuje pa takole: "Veliki fašistovski svet izjavlja, da je neodložljiva potreba obnovitev vseh državnih organizmov s tem, da se nemudoma izroči kroni, fašistovskemu svetu, vladi, parlamentu in korporacijam vse odgovornosti, ki jih predpisuje ustava." Dnevni red poziva predsednika vlade, da v dobrobit domovine naprosi kralja, da sam tudi dejansko prevzame poveljstvo oboroženih sil in si pridrži vse dokončne odločitve. To se pravi z drugimi besedami, da izgubi Mussolini vso vojaško in civilno oblast, ki bo izročena vladarju v njegovo neomejeno kompetenco. Skupina Grandi Federzoni se je nadejala, da bo na ta način odstranila Mussolinija in da bo kralj imenoval novo vlado iz vrst te skupine.

Drugi osnutek dnevnega reda je predložil Robert Farinacci, ki ga je mislil tudi sam zagovarjati. V tem osnutku predlaga, da se poveljstvo italijanskih oboroženih sil podredi nemškemu generalu štaba. Tretji osnutek dnevnega reda izreka Mussoliniju popolno zaupanje. Predložil ga je fašistovski generalni tajnik Karel Scorza, podpirali so ga poveljnik fašistične milice general Galbati, predsednik posebnega tribunala Tringali-Casanova; minister Poverelli, Bigini, Frattari in Buffarini.

IV sredi največje napetosti, ki je vladala v dvorani, se je dvignil grof Grandi, da bi raztolmačil vsebino svojega osnutka dnevnega reda. S tem je bil osnovan in izvoljen na

prvič prepri med Mussolini in njegovimi novopečenimi nasprotniki, ki se je razvil v burno prepiranje in zmerjanje. Mussolini je Grandiju zarezal v zobe: "Ti si prihajal k meni tisočkrat s prošnjo, da po stanesh plemenitaš!" Grandi je diktatorju drzno oporekal.

Kreganje se je nadaljevalo vse dokler ni Ciano pojasnil, zakaj je podpisal osnutek dnevnega reda, s katerim so Mussoliniju pripravljali breo. Ciano se je zagovarjal, da je bil zmeraj za mir, medtem ko je Mussolini navijal za vojno.

(Mussolini se je na te obtožbe razjezil, s prstom pokazal na Ciana in zakričal: "Že zvečer, predno se je vgnezdil v mojo hišo, me je izdal!" Vseprek so kričali, kakor palermški fakini.

Še dve dogodovščini

Od samega razburjenja, kričanja in vpitja je padel v nezavest minister Pareschi. Kričanje je malo poglelo, ko so nekateri udeleženci trudili, da bi spravili nezvestnega zopet k sebi. Ko se je minister zavedel, je začel mahati z rokami in histerično cviliti. Medtem, ko se je zaradi incidenta Pareschija ozračje nekoliko shladilo, je stopil v dvorano sluga in povedal, da nujno kličejo na telefon predsednika fašistovske konfederacije Balella. Medtem, ko je Balella odšel, je Mussolini dejal tajniku stranke Karlu Scorzi: "Mogoče bi bilo dobro, da pustim zapreti vso to gospodo!"

Federzoni, ki ni razumel, zakaj je odšel Balella, je na kosček papirja napisal: "Pozor, pripravljajo se, da bi nas pobili!" Ta papirček je potoval iz roke v roko vseni zarotniški komi proti Mussoliniju. Ko se je Balella vrnil v dvorano, se je kreganje obnovilo. Zlasti se je jezil Grandi in očital Mussoliniju, zakaj je objavil svoj zadnji govor. Mussolini je zagovarjal, da je bil njegov govor namenjen izključno samo direktorju stranke, ali da ga je v svojem navdušenju, objavil neodgovornost, objavil tajnik Karel Scorza. Ta prepri se je nanašal na Mussolinijev govor, v katerem je duče zatrdjeval, da bodo napadali na Sicilijo ostali na otoku shranjeni v vodoravni legi. S tem je hotel Mussolini povedati, da bodo Lahi in Nemci vse zavzame na Siciliji enostavno poklali že na sami siciljski obali.

Farinacci jo je pobrisal

Videč, da je Mussolinijev položaj nevzdržen, se je Farinacci odrekel pravici, da bi zagovarjal svoj načrt dnevnega

ANTI-FAŠISTIČNI SVET POZDRAVLJA JUGOSLOVANSKE BRATE V AMERIKI

Intercontinent News Service je prejela pred nekaj dnevi brežično sporočilo oddaje radija Svobodna Jugoslavija, v katerem so podani Jugoslovani v Ameriki pozdravi predsednika Antifašističnega sveta za osvobodjenje Jugoslavije. Pozdravno poročilo se glasi:

"Protifašistični svet za narodno osvobodjenje Jugoslavije vam pošilja pozdrave iz Vaše rodne zemlje. Vaša domovina pozdravlja svoje sinove, ki je niso nikdar pozabili in so se spomnili v najkritičnejši minuti njihove zgodovine.

"Pozdravljamo Vas z izrazi prijateljstva, z besedo bratske vzajemnosti in hvalečnosti za sodelovanje in podporo, ki ste jo nudili našemu ljudstvu v njegovi osvobodilni borbi proti fašističnim vpadnikom in proti četniškim plačancem ter vstajem.

"Protifašistični svet za narodno osvobodjenje Jugoslavije, ki je bil osnovan in izvoljen na

reda. Izbral je splošno prepiranje v dvorani in jo kar po francosko pobrisal po stopnjicu, ki je bilo svoječasno zgrajeno za osebno uporabo Mussolinija. Stopnjisce vodi na ulico Degli Astalli in tako je Farinacci neopazno izginil iz Beneske palače. Po nevtralnih poročilih so Farinaccijev beg krili Nemci.

Ob jutranji zori se je zasedanje Velikega fašističnega sveta zaključilo v sredi hrupa in preprirov. V dvigalu sta se našla Grandi in Tringali-Casanova. Predsednik posebnega tribunala je Ciano dejal: "Mla di moč, to, kar ste storili, je zločin, ki se plačuje s krvjo. Mislim, da ne boste več dolgo živeli!"

(Nadaljevanje prihodnjik)

Get in the Fight — Work at WRIGHT

HUSKY MEN

WANTED FOR MODERN FOUNDRY

STARTING EARNINGS
\$44.20

for 48 hour week

It pays to work at WRIGHT

- ★ Time and one-half for overtime
- ★ Double time for seventh day
- ★ Bonus for night work
- ★ Hospital Insurance Plan
- ★ Group Insurance

Essential workers need release statement

WRIGHT EMPLOYMENT CENTER

TIMES SQUARE — 46th St. and Broadway

2nd floor of 1560 Broadway Entrance on 46th Street
Open: 9:00 A.M. to 8:30 P.M. — Mon. & Fri. 9:00 A.M. to 5:30 P.M. Tues., Wed., Thurs. & Sat.

PATERSON, N. J.

Employment Division - 245 Park Avenue
Public Service Buses No. 38 and 54 from Paterson City Hall stop at our door.

WOOD RIDGE, N. J.

Employment Office - Administration Bldg.
Public Service Bus No. 68 or Olympic Line Buses pass the Wood Ridge plant.WRIGHT AERONAUTICAL CORPORATION • PATERSON, N. J.
Builders of Cyclone and Whirlwind Aircraft Engines

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

Slovenski: RAJSKI GLASOVI

Velikost 3 x 4 inč; v belem celolidu; 288 strani

Cena \$1.25

Angleški: NOVA ZALOGA!

"KEY OF HEAVEN"

Fino vezano; prvovrstna izdelava; v finem usnju \$1.50

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11

PRIPOROČLJIVO BOŽIČNO DARILO

The Modern Encyclopedia

V ANGLEŠČINI

22,000 Razlag... 1,100 Slik

Najnovejša svetovna Enciklopedija, v kateri more vsakdo kakoršnegakoli poklica najti razlage vsake besede spadajoča v njegovo stroko.

Cena sedaj \$4.-

(Posolima in zavarovalnica plačana.)

Knjiga vsebuje 1176 strani in je akusno v platno vezana. — Skoro neverjetno je, da je mogoče tako najpopolnejšo knjigo dobiti za tako zmerno ceno.

Knjigarna Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

TO KNJIGO BI MORAL IMETI TUDI VSAK DIJAK NA RAZPOLAGO